

WWF *for a living planet*

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

Vaasan hallinto-oikeudelle
(vaasa.hao@oikeus.fi)

4.9.2024

VALITUS KALATALOUSVELVOITTEIDEN MUUTTAMISESTA

ASIA: lijoen Raasakan, Maalismaan, Kierikin, Pahkakosken ja Haapakosken voimalaitosten kalatalousvelvoitteiden muuttaminen, Oulu ja Iii, Nro 98/2024 Dnro PSAVI/3111/2017

* Hakijana asiassa on ollut Lapin elinkeino-, liikenne – ja ympäristökeskus / Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut

MUUTOKSENHAKIJA

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund for Nature, Suomen rahasto sr
("WWF Suomi")
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki

WWF Suomi on rekisteröity säätiö. Säätiön tarkoituksena on "...vaalia luontoa Suomessa ja ulkomailla toimimalla luonnonvaraisten alueiden säästämiseksi ja hoitamiseksi sekä uhanalaisten eläin- ja kasvilajien varjelemiseksi." Kaikki suomalaiset vaelluskalalajit ovat uhanalaisia. WWF Suomen toiminta-alue on koko Suomi. Virtavesityö on yksi keskeisistä tavoista, joilla WWF Suomi toteuttaa ympäristön- ja luonnonsuojelua.

PROSESSIOSOITE

Raija-Leena Ojanen
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
puh. 05059902332
sähköposti: raija-leena.ojanen@wwf.fi

Valitusaika

Valitusaika päättyy valitusosoituksen mukaan 4.9.2024

1. VAATIMUKSET

WWF Suomi katsoo, että muutetut kalatalousvelvoitteet eivät vastaa niitä vaatimuksia, jolle ne tulisi voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asettaa. Vesilain (587/2011) 3:14 §:ää ja 3:22 §:ää, jotka säätelevät kalatalousvelvoitteiden asettamista, ei ole tulkittu vesipuitteidirektiivin (VPD) (2000/60/EY) asettamien unionioikeudellisten velvoitteiden edellyttämällä tavalla.

EU-oikeuden tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi muutoksenhakija vaatii, että Vaasan hallinto-oikeus muuttaa aluehallintoviraston päätöstä (Nro 98/2024 Dnro PSAVI/3111/2017) seuraavasti:

1.1 Muuttamalla määräystä 1 siten, että sen kappaleet 2, 4 ja 5 korvataan seuraavalla muotoilulla:

”Kalan kulun mahdollistavat rakenteet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että ne soveltuvat parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen kaikille lijoen alkuperäisille kalalajeille (ml. vaellussiika, ankerias ja nahkiainen), ja että ekologinen jatkumo toteutuu ympärivuotisesti. Lisäksi vaellusrakenteiden vesitys tulee määritellä määrällisesti, laadullisesti ja ajallisesti riittäväksi voimalaitoskohtaisesti siten, että ne toteuttavat vaatimusta riittävästä ympäristövirtaamasta.”

1.2 Hyväksymällä hakijan vaatimukset 1 c) ja 1 e)

1 c) Kalateitä ja voimalaitoksia on käytettävä niin, että Raasakan alapuolelle tulevista lohista vähintään 70 % nousee kaikkien viiden voimalaitoksen kalateiden kautta Haapakosken padon yläpuolelle. Tavoite tulee saavuttaa 5 vuoden kuluessa kalateiden valmistumisesta.

1 e) Alasvaellusreitti tulee toteuttaa niin, että Haapakosken padon yläpuolelle tulevista lohen ja taimenen vaelluspoikasista vähintään 60 % selviytyy Raasakan voimalaitospadon alapuolelle.

1.3 Muuttamalla määräystä 4 lohen istutusvelvoitteen osalta vastamaa sitä, mitä hakija on esittänyt lohen istutusvelvoitteesta vaatimuksessaan 6

1.4 Hyväksymällä hakijan vaatimuksen 2

Luvanhaltijan on tehtävä selvitys Raasakan, Maalismaan, Kierikin, Pahkakosken ja Haapakosken voimalaitosten vähävetisten uomien vesittämisestä ja kunnostamisesta vaelluskalojen poikastuotantoon soveltuviksi. Selvitys on liitettävä lupaehtojen tarkistamishakemukseen.

2. VALITUKSEN PERUSTELUT

2.1 Yleistä

Aluehallintovirasto (AVI) on arvioinut, että lijoen kalatalousvelvoitteita koskevien päätösten (PSVEO nro 85/79/I, 31.12.1979 ja KHO nro 5203/80, 23.10.1980) antamisen jälkeen olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Tästä syystä AVI on päättänyt muuttaa Pohjois-Suomen vesioikeuden 31.12.1979 antamallaan päätöksellä nro 85/79/I määräämää ja korkeimman hallinto-oikeuden 23.10.1980 päätöksellään nro 5203/80 muuttamaa lijoen Haapakosken, Pahkakosken, Kierikin, Maalismaan ja Raasakan voimalaitoksien kalatalousvelvoitetta.

Vesilain kalatalousvelvoitteiden muuttamista koskevan 3:22 §:n perimmäisenä tarkoituksena on katsottu olevan sen varmistaminen, että kalatalousvelvoitteet saadaan vastaamaan sitä tasoa, jolle ne tulisi voimassa olevan lainsäädännön perusteella asettaa.¹ Lijoen kalatalousvelvoitteiden asettamista koskevien päätösten jälkeen voimaan on tullut EU:n vesipuitedirektiivi. Viranomaisilla on velvollisuus tulkita kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pitkälle direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti. Huomioon on otettava myös EU-oikeudellinen soft-law aineisto, kuten erilaiset ohjeasiakirjat ja suositukset.²

Vesipuitedirektiivi asettaa Suomelle oikeudellisen velvoitteen³ saavuttaa voimakkaasti muutettujen vesimuodostumien hyvä ekologinen potentiaali/hyvä saavutettavissa oleva ekologinen tila vuoteen 2027 mennessä (VPD 4(1)(a)(iii) ja 4(4) artiklat). Vesimuodostumien ekologinen potentiaali määritetään suhteessa toimenpiteiden kautta saavutettavissa olevaan parhaaseen tilaan. Voimalaitokset, joita valituksenalainen päätös koskee, sijaitsevat lijoen alaosassa, joka on nimetty voimakkaasti muutetuksi vesimuodostumaksi. Vesimuodostuman ekologinen tila suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan on arvioitu tyydyttäväksi.⁴

Vesipuitedirektiiviä koskevan CIS-ohjeasiakirjan mukaan hyvää ekologista potentiaalia ei ole mahdollista saavuttaa ilman, että päästään lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa eli tilaa, joka on niin lähellä häiriötöntä ekologista jatkumoa kuin mahdollista. Ekologisella jatkumolla tarkoitetaan muun muassa organismien liikkeitä vesiekosysteemissä, ja sillä varmistetaan, että pintavesityypille ominaisten vedessä elävien lajien elinympäristöt ovat ajallisesti ja paikallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta lajit voivat toteuttaa elinkiertonsa itseään ylläpitävinä kantoina.⁵

¹ Hollo 2010, s. 7

² Ks. Asia C-322/88, Salvatore Grimaldi v Fonds des maladies professionnelles, kohta 18 ja asia C-106/89, Marleasing, 8 kohta

³ Tilatavoitteiden oikeudellinen velvoittavuus on todettu Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiossa C-461/13 Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. v. Saksa, kohdat 39, 41 ja 43

⁴ Aronsuu ym. 2022, s. 133

⁵ Euroopan komissio 2019a, s. 32–33

Valituksenalaisen päätöksen mukaisten kalatalousvelvoitteiden tulisi siis olla sellaiset, jotka mahdollistavat lijoen alaosan vesimuodostuman hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamisen. Koska vesimuodostumien hyvän ekologisen potentiaalin saavuttaminen ei ole mahdollista ilman, että niissä päästäisiin lähelle niin häiriötöntä ekologista jatkumoa kuin mahdollista, uusien kalatalousvelvoitteiden tulisi taata riittävän ekologisen jatkumon toteutuminen. Tältä osin määräyksiin liittyy puutteita, jonka vuoksi niihin tulee tehdä WWF Suomen vaatimat muutokset.

WWF Suomen määräyksiin vaatimat muutokset ovat yhdenmukaisia komission Suomelle antamien suositusten kanssa, joiden mukaan Suomen tulisi tarkistaa kaikki olemassa olevat vesivoimaluvat vesipuidedirektiivin tavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti ekologisen virtaaman, kalateiden ja muiden haittojen lieventämistoimenpiteiden osalta.⁶

2.2 Perustelut vaatimukseen määräyksen 1 muuttamisesta

Määräyksessä 1 luvanhaltijoille asetetaan selvitys- ja suunnitteluvastuu kalankulun mahdollistavista rakenteista. Määräyksen kappaleen 2 mukaan kalankulun mahdollistavat rakenteet on suunniteltava siten, että ne soveltuvat vähintään lohen ja meritaimenen ylös- ja alasvaellukseen. Kappaleissa 4 ja 5 tähän vaatimukseen esitetään täsmennyksiä muun muassa veden johtamiseen sekä rakenteiden käyttöaikaan liittyen.

WWF Suomi katsoo, että määräyksen 1 kappaleet 2, 4 ja 5, jotka varmistavat kalankulun mahdollistavien rakenteiden soveltuvuuden vain lohelle ja meritaimenelle, mutta sivuuttavat esimerkiksi vaellussiian, ankeriaan ja nahkiaisen, eivät ole riittäviä varmistamaan, että lijoen alaosassa päästäisiin lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa, joka on edellytys sille, että vesimuodostuma voi saavuttaa hyvän ekologisen potentiaalin.

Tämä johtuu siitä, että vaatimus päästä lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa ei priorisoi mitään tiettyjä kala- tai eliölajeja. Ekologisen jatkumon tarkoituksena on varmistaa, että pintavesityypille ominaisten vedessä elävien lajien elinympäristöt ovat ajallisesti ja paikallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta lajit voivat toteuttaa elinkiertonsa itseään ylläpitävinä kantoina.⁷ WWF Suomen näkemyksen mukaan on selvää, ettei vaatimusta päästä lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa voida täyttää asettamalla tietyille lajeille vain istutusvelvoitteita, kuten päätöksessä on esimerkiksi siian osalta tehty.

⁶ Euroopan komissio 2019b, s. 22

⁷ Euroopan komissio 2019a, s. 32–33

Hyvän ekologisen potentiaalin saavuttaminen edellyttää ekologisen jatkumon ohella ympäristövirtaamaan huomioon ottamista. Euroopan komissio on kehottanut Suomea vuonna 2019 toimeenpanemaan ympäristövirtaaman kaikilla vesienhoitoalueilla.⁸ CIS-ohjeasiakirjan mukaan voimakkaasti muutetuissa vesimuodostumissa ympäristövirtaaman on oltava sellainen, että se ei estä hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamista.⁹ Suomen ympäristökeskus on julkaissut vuonna 2023 priorisointikriteeristöt ja menetelmät, joilla voidaan alustavasti arvioida ja tunnistaa ympäristövirtaaman kannalta parhaat kohteet.¹⁰

WWF Suomen näkemyksen mukaan, jotta päätöksen kannalta relevantit vesimuodostumat voisivat saavuttaa hyvän ekologisen potentiaalin, luvanhaltijat tulisi määräyksessä 1 nimenomaisesti velvoittaa suunnittelemaan kalankulun mahdollistavat rakenteet siten, että ne täyttävät voimakkaasti muutetuissa vesimuodostumissa ympäristövirtaamalle asetetut vesiputedirektiiviin pohjautuvat kriteerit.

Edellä mainitun perusteella WWF Suomi katsoo, että 1 määräyksen kappaleet 2, 4 ja 5 tulisi korvata seuraavalla muotoilulla, jotta määräys olisi yhdenmukainen vesiputedirektiivin mukaisten vaatimusten kanssa:

Kalankulun mahdollistavat rakenteet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että ne soveltuvat kaikille lijoen alkuperäisille kalalajeille (ml. vaellussiika, ankerias ja nahkiainen), ja että ekologinen jatkumo toteutuu ympärivuotisesti. Lisäksi vaellusrakenteiden vesitys tulee määrittellä määrällisesti, laadullisesti ja ajallisesti riittäväksi voimalaitoskohtaisesti siten, että ne toteuttavat vaatimusta riittävästä ympäristövirtaamasta.

2.3 Perustelut vaatimukseen hyväksyä hakijan vaatimukset 1 c) ja 1 e) koskien kalateille asetettavia prosenttiperusteisia toimivuusvaatimuksia

Aluehallintovirasto ei ole asettanut määräyksissään kalateiden toimivuudelle hakijan vaatimusten 1 c) ja 1 e) mukaisia prosenttiperusteisia toimivuusvaatimuksia. WWF Suomi haluaa huomauttaa, että nousevien kalojen määrän arviointi on mahdollista esimerkiksi kaikuluotaus- ja merkintätutkimuksen avulla,¹¹ ja että näihin arvioihin perustuvat prosenttiperusteiset toimivuusvaatimukset ovat tärkeitä sen varmistamiseksi, että kalatiet tosiasiallisesti takaavat riittävän ekologisen jatkumon toteutumisen. Ilman varmuutta kalateiden riittävästä ekologista jatkumoa toteuttavasta funktiosta, Suomi ei voi olla varma, että se pystyy täyttämään unionioikeudellisen velvollisuutensa saavuttaa lijoen alaosan vesimuodostuman hyvän ekologisen potentiaalin. Mitattavat toimivuusvaatimukset ovat myös keskeisiä sen varmistamiseksi, että

⁸ Euroopan komissio 2019b, s. 22

⁹ Euroopan komissio 2019a, s.132

¹⁰ Hellsten, Koljonen ja Turunen 2023

¹¹ Ks. esim. Ks. esim. Erkinaro ym. 2022

kalatalousvelvoitteet tosiasiallisesti ehkäisevät ja vähentävät voimalaitosrakentamisesta kalastolle aiheutuneita vahinkoja vesilain 3:14 §:n mukaisesti.

WWF Suomen näkemyksen mukaan hakijan vaatimukset 1 c) ja 1 e) tulee hyväksyä, jotta voidaan varmistaa, että uudet kalatalousvelvoitteet todella vastaavat vesilain 3:14 §:n ja 3: 22 §:n mukaisia vaatimuksia, kun niiden tulkinnassa huomioidaan myös vesipuitedirektiivin vesimuodostumien tilatavoitteita koskevat velvoitteet (VPD 4(1)(a)(iii)).

2.4 Perustelut vaatimukseen muuttaa määräystä 4 lohen istutusvelvoitteen osalta vastamaa sitä, mitä hakija on esittänyt lohen istutusvelvoitteesta vaatimuksessaan 6

Pienpoikasistutukset ovat tärkeä tukitoimenpide virtavesialueilla luontaisen elinkierron käynnistämisen ensi vaiheessa. Aluehallintovirasto on kuitenkin päättänyt nostaa hakijan vaatimukseen verrattuna lohen vaelluspoikasten istutusmääriä lijoen vesistöön ja mereen lijoen suualueelle.¹²

Hallituksen esityksen (HE 277/2009 vp) mukaan vesilain 3:14 §:n mukaisten kalatalousvelvoitteiden tausta on kalanhoidollinen. Niillä pyritään muuan muassa ehkäisemään kalastolle syntyviä vahinkoja ja haittoja. Erilaisten hoitotoimenpiteiden tulee olla esityksen mukaan samanarvoisessa asemassa, ja niiden tulee olla tapauskohtaisesti valittavissa siten, että käytettävissä olevilla resursseilla saavutetaan suurin hyöty.

Hallituksen esityksen perustelut on laadittu kuitenkin ennen kuin Euroopan unionin tuomioistuin antoi tuomionsa C-461/13, joka vahvisti vesipuitedirektiivin mukaisten tilavelvoitteiden oikeudellisen velvoittavuuden.¹³ WWF Suomen näkemyksen mukaan, ottaen huomioon direktiivin tulkintavaikutus, on selvää, että vesilain 3:14 §:n mukaiset kalatalousvelvoitteet tulee asettaa tavalla, joka takaa hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamisen. Koska hyvää ekologista potentiaalia ei ole mahdollista saavuttaa ilman, että vesimuodostumassa päästään lähelle niin häiriötöntä ekologista jatkumoa kuin mahdollista,¹⁴ kalatalousvelvoitteiden painopisteen tulisi olla kalankulun mahdollistavien rakenteiden perustamisessa.

Aluehallintovirasto on todennut päätöksessään, että osittain itseään ylläpitävät luontaisesti lisääntyvät lohi- ja meritaimenkannat ovat pitkällä aikavälillä istutuksia

¹²Aluehallintoviraston määräyksen 4 mukaan istutusvelvoite lijoen vesistöön ja mereen lijoen suualueelle on vuosittain 1 045 000 lohen vaelluspoikasta vastaava määrä. Hakija on vaatimuksessa 6 esittänyt vuosittain istutettavaksi yhteensä 800 000 poikasta.

¹³ Tilatavoitteiden oikeudellinen velvoittavuus on todettu Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiossa C-461/13 Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. v. Saksa, kohdat 39, 41 ja 43

¹⁴ Euroopan komissio 2019a, s.33

tuloksellisempi tapa hoitaa lohi- ja meritaimenkantoja. AVI:n päätöksen määräyksessä 4 asetetut korkeat lohen istutusvelvoitteet eivät kuitenkaan ohjaa luvanhaltijoita kompensoimaan voimalaitostoiminnasta aiheutuneita poikastuotannon menetyksiä tehokkaasti toimivilla kalannousun mahdollistavilla rakenteilla, jotka varmistaisivat pääsyn lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa.

Laajaan DNA-aineistoon perustuvan ruotsalaistutkimuksen mukaan, Itämeren alueella tehdyt mittavat vaelluspoikasistutukset ovat aiheuttaneet luonnonlohikantojen perimän yksipuolistumista¹⁵. Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset indikoivat, että istutettujen lohien eksyminen luonnonkantajokiini on johtanut eri lohikantojen välisten perinnöllisten erojen kaventumiseen. Tulokset korostavat mittavien kalanistutusten potentiaalisesti haitallisia vaikutuksia luonnonlohikantojen sopeutumiskykyyn ja elinkelpoisuuteen. WWF Suomi katsoo, että laitosviljelystä peräisin olevien poikasten istuttamiseen tulee näin ollen suhtautua suurella varovaisuudella, ja erityisesti välttää jokisuu- ja merialueelle tehtävien istutusten lisäämistä.

Suuret istutusmäärät voivat myös välillisesti vaikeuttaa pääsyä lähelle vaelluskalakantojen parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa, sillä istutukset ylläpitävät loheen ja meritaimeneen kohdistuvaa suurta pyyntipainetta meri- ja jokisuualueilla.

Edellä mainituin perustein WWF Suomi katsoo, että määräystä 4 tulee muuttaa niin, että lohen istutusmäärät vastaavat hakijan esittämiä vaatimuksia.

2.5 Perustelut vaatimukseen hyväksyä hakijan vaatimus 2 koskien Raasakan, Maalismaan, Kierikin, Pahkakosken ja Haapakosken voimalaitosten vähävetisten uomien vesittämisestä ja kunnostamisesta vaelluskalojen poikastuotantoon soveltuviksi tehtävää selvitystä

Aluehallintovirasto on hylännyt hakijan vaatimuksen 2, jonka mukaan luvanhaltijoiden tulisi tehdä selvitys Raasakan, Maalismaan, Kierikin, Pahkakosken ja Haapakosken voimalaitosten vähävetisten uomien vesittämisestä ja kunnostamisesta vaelluskalojen poikastuotantoon soveltuviksi. Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään sillä, että vesittämisestä ennalta arvioiden aiheutuu hankkeesta vastaavalle kohtuuttomia kustannuksia suhteessa saavutettavissa olevaan kalataloudelliseen hyötyyn, minkä vuoksi vaatimus tulee hylätä vesilain 3 luvun 14 §:n 2 momentin perusteella¹⁶. Aluehallintoviraston mukaan vähävetisten uomien vesittämisestä ja kunnostamisesta saatavat hyödyt saattavat jäädä vähäisiksi ja vaikutukset paikallisiksi, eivätkä edellä mainitut toimenpiteet takaa niissä poikastuotannon onnistumista. Sen sijaan

¹⁵ Östergren ym. 2021

¹⁶ Vesilain 3:14 §:n 2 momentin mukaan kalatalousvelvoitteen toimenpiteiden suorittamisesta ei saa aiheutua niillä saavutettavaan hyötyyn verrattuna hankkeesta vastaavalle kohtuuttomia kustannuksia.

vesittämisestä koituvat kustannukset ovat aluehallintoviraston mukaan ennalta arvioituna merkittävät.

WWF Suomi katsoo, että aluehallintoviraston arvio vähävetisten uomien vesittämisen kalataloudellisista hyödyistä ei ole paikkansapitävä. Vähävetisiksi jääneiden vanhojen joenuomien vesittäminen ja kunnostaminen on ensisijaisen tärkeä toimenpide lijoen vaelluskalakantojen elvyttämisessä. Huomattava osa vesistöalueen menetetyistä lohen ja vaellussiian poikastuotantoalueista on nimenomaisesti sijainnut pääuoman rakennetun alaosan alueella.

Aluehallintoviraston arvioimiin kustannuksiin liittyen WWF Suomi toteaa, että vesienhoitotoimenpiteiden vaikutuksia vesivoimatuotantoon on tutkittu ja arvioitu vuosina 2023-2024 osana valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintaa VHS-säättövoimahankkeessa. Hankkeen seminaarissa 3.6.2024 esiteltyjen tulosten mukaan vesienhoitotoimien sähkömarkkinavaikutukset jäävät vähäisiksi. Vesivoiman luontainen vaihtelu on moninkertaista ympäristösäätelyn aiheuttamiin muutoksiin verrattuna. Lisäksi rajoittava vaikutus kohdistuisi ajoille, jolloin vesivoiman suhteellinen arvo on vähäisin. Arvioiden mukaan ekologisesti merkityksellisiä vaikutuksia saadaan aikaan keskimäärin joidenkin prosenttien vähenemällä, mitä ei WWF Suomen näkemyksen mukaan voida nähdä kohtuuttomana kustannuksena.

Vanhojen uomien vesittämisen kalataloudellista hyötyä korostaa se, että toimenpide toteuttaa vesipuidedirektiivistä johdettavaa vaatimusta päästään lähelle parasta toteutettavissa olevaa ekologista jatkumoa, mikä puolestaan mahdollistaa lijoen alaosan vesimuodostuman hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamisen. Vaelluskalojen luontaisen elinkierron palauttaminen on nimittäin sitä todennäköisempää, mitä vähemmän patoja kalojen on ohitettava lisääntymis- ja syönnösalueiden välillä. Näin ollen on välttämätöntä pyrkiä luomaan luontaista lisääntymistä myös joen alaosille. Vanhojen joenuomien kunnostaminen ja niihin juoksutettava ympäristövirtaama mahdollistavat vaelluskalojen lisääntymisen myös rakennutulla jokiosuudella.¹⁷

Ottaen huomioon vanhojen uomien vesittämisen kalataloudelliset hyödyt, mukaan lukien niiden merkitys unionioikeudellisen veloitteen täyttämässä saavuttaa lijoen alaosan vesimuodostuman hyvä ekologinen potentiaali, WWF Suomi katsoo, että hakijan vaatimus 2 tulee hyväksyä.

¹⁷ Tästä on jo konkreettista näyttöä lijoelta vanhassa luonnonuomassa olevan Uiskarin kalatien osalta. Uiskarin kalatietä on viime vuosina kunnostettu ja siihen on juoksutettu vettä tavanomaista enemmän. Toimenpiteiden ansiosta Uiskarin kalatiessä havaittiin vuonna 2018 ensimmäistä kertaa luonnonkudusta peräisin olevia lohenpoikasia.

3. YHTEENVETO

WWF Suomi katsoo, että valituksenalaisen päätöksen mukaiset kalatalousvelvoitteita koskevat määräykset eivät ole riittäviä takaamaan sitä, että lijoen alaosassa päästään lähelle niin häiriötöntä ekologista jatkumoa kuin mahdollista. Tämän vuoksi määräykset eivät myöskään vastaa sitä tasoa, jolle ne tulisi voimassa olevan lainsäädännön mukaan asettaa, koska ne eivät mahdollista lijoen alaosan vesimuodostuman hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamista vuoteen 2027 mennessä. Koska kyseessä on EU-oikeudellinen velvollisuus, WWF katsoo, että määräyksiä on välttämätöntä muuttaa WWF Suomen valituksessa esittämillä tavoilla.

WWF Suomi pyytää, että hallinto-oikeus varaa meille tilaisuuden lausua asiassa annettavista vastineista ja lausunnoista.

Helsingissä 4.9.2024

Maailman Luonnon Säätiö – World Wide Fund for Nature (WWF), Suomen Rahasto sr

Elina Erkkilä, suojelujohtaja

Matti Ovaska, suojeluasiantuntija

Raija-Leena Ojanen, oikeudellinen neuvonantaja, varatuomari

Valmisteluun on osallistunut myös avustava juridiikka-asiantuntija Taika Tiesmaa.

LÄHTEET:

Kirjallisuus

Aronsoo, Kimmo, Ekholm-Peltonen, Maria, Mirja, Heikkinen, Mari, Helin, Hentilä, Hanna, Laine, Anne, Rintala, Jaana, Tertsunen, Jermi, Tuohino, Jukka, Virtanen, Kimmo: Oulujoen–lijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelma vuosille 2022–2027. Osa 1. Lähtökohdat toimenpiteiden suunnittelulle. Osa 2. Vesienhoidon toimenpiteet. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 9/2022.

Erkinaro, Jaakko; Jaukkuri, Mikko; Jääskeläinen, Jarno; Mäntyniemi, Samu; Orell, Panu; Rinnevälli, Riku ja van der Meer, Olli: Kemilohi : Isohaaraan palaavan lohipopulaation koko ja lohien hakeutuminen kalateihin vuonna 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 34/2022.

Hellsten, Seppo; Koljonen, Salla ja Turununen, Jarno: Ympäristövirtaaman toimeenpano – Ekologisten hyötyjen arviointiin perustuva kriteeristö ja priorisointimenetelmä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 26/2023.

Hollo, Erkki: Oikeudellinen selvitys kalatalousvelvoitteiden tarkistamisesta Montan sopimuksen valossa. Helsinki 2010.

Östergren, Johan; Palm, Stefan; Gilbey, John; Spong, Göran, Dannewitz, Johan; Königsson, Helena; Persson, John and Vasemägi, Anti: A century of genetic homogenization in Baltic salmon—evidence from archival DNA. Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences Volume 288, Issue 1949, 2021.

<https://doi.org/10.1098/rspb.2020.3147>

Virallislähteet

Euroopan komissio (2019a): COMMON IMPLEMENTATION STRATEGY FOR THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE (2000/60/EC) Guidance Document No. 37 Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies. 2019.

Euroopan Komissio (2019b): Commission staff working document: Second river basins management plans - Member State: Finland. SWD (2019) 46 final. HE 277/2009 vp, Hallituksen esitys Eduskunnalle vesilainsäädännön uudistamiseksi

Oikeustapaukset

EUT C-322/88, *Salvatore Grimaldi v Fonds des maladies professionnelles* (1989)

EUT C-106/89, *Marleasing* (1990)

EUT C-461/13 *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. v. Saksa* (2015)